

Kritike koje NVO sektor godinama upućuje na vladinu adresu zbog planova za gradnju elektroenergetskih objekata, sada su dobile verifikaciju evropskih eksperata koji su realizovali Stratešku procjenu uticaja za nacrt nacionalne strategije o klimatskim promjenama do 2030. u kojoj se navode zabrinjavajuće potencijalne posljedice ovih projekata.

Strateška procjena uticaja (za nacrt nacionalne strategije o klimatskim promjenama do 2030.) koju su realizovali eksperti EU, vladine planove za hidroelektranu na Morači smatraju kontroverznim jer bi njena realizacija mogla pogoršati poplave i suše, odnosno, da postoji veliki rizik od zemljotresa koji bi mogao prouzrokovati proboj brane i ugroziti glavni grad.

Uz ocjenu da je projekat hidroelektrane na Morači posebno kontroverzan, piše i da "strategija razvoja energetike ne uzima u obzir potencijalne uticaje klimatskih promjena na dostupnost vode u budućnosti, koji bi mogli ugroziti kapacitete proizvodnje električne energije".

"Nepravilan rad kaskada bi mogao pogoršati poplave i suše... Pored ovoga, Crna Gora pripada regionu koji je posebno sklon prirodnim hazardima. Rizik od većih zemljotresa se povećava u južnom pravcu nizvodno gdje su planirane akumulacije. Rizici od zemljotresa se moraju uzeti u obzir jer je Podgorica locirana nizvodno od rezervoara", kaže se u dokumentu.

„Postojeći plan gradnje HE Morača je neprimjenljiv i zastario“, kaže Nataša Kovačević iz ekološke NVO Green Home.

„Zna se da se planirana hidroelektrana nalazi u sedmoj seizmološkoj zoni, odnosno, vrlo trusnom i neispitanom području. A, kad je riječ o poplavama, ulazni faktori su postali toliko promjenljivi da bi se morali obezbijediti mnogo bolji podaci i mnogo kvalitetnija zaštita od rizika, pa tek onda procijeniti uticaj na životnu sredinu i zdravlje građana“, ocjenjuje Nataša Kovačević.

„Kada je u javnosti gradnja hidroelektrane na Morači bila aktuelna, urađen je Detaljni prostorni plan uz prateću Stratešku procjenu uticaja, ali u tom momentu smo smatrali da su potrebni dodatni inputi za izradu Stratešku procjenu uticaja na životnu sredinu, tako da se radi i posebna studija biodiverziteta koja bi trebalo da registruje moguća rješenja i najbolje alternative kako bi hidroelektrana imala najmanji mogući uticaj na životnu sredinu i da bi se eliminisale sve štetne i negativne posljedice i štetni efekti“, navodi direktorka vladinog Direktorata za životnu sredinu i klimatske promjene Ivana Vojinović.

Među reakcijama NVO sektora, koji je za sada jedini reagovao, oglasio se i direktor NVO Ozon Aleksandar Perović koji je ocijenio da Vlada ignoriše korisne informacije iz nacionalnih

izvještaja o klimatskim promjenama i studija.

„Izostaje jasna vizija i odlučna reakcija Vlade, koja kao da ne shvata pogubne posljedice ignorisanja problema“, rekao je Perović.

Evropski eksperti koji su realizovali Stratešku procjenu uticaja za nacrt nacionalne strategije o klimatskim promjenama do 2030. koja je trenutno na javnoj raspravi, upozoravaju na visok nivo emisije štetnih gasova iz industrijskih postrojenja u kojima je zastarjela tehnologija, gdje se, vjerovatno, prije svega, misli na KAP i Željezaru, a sugerise se gašenje sadašnje Termoelektrane Pljevlja koje je, inače, planirano do 2023, a da bi projektovanje budućeg drugog bloka trebalo uskladiti sa politikom EU koja zagovara izbjegavanje korišćenja uglja.

Nataša Kovačević iz NVO Green Home kaže da bi Crna Gora, umjesto forsiranja proizvodnje struje iz uglja, trebalo da prihvati trend eksploatacije alternativnih, obnovljivih izvora energije.

Direktorka vladinog Direktorata za životnu sredinu i klimatske promjene Ivana Vojinović kaže da se ne može reći da EU traži odustajanje od eksploatacije uglja već smanjenje emisije ugljen dioksida, a funkcioner vladajuće DPS i član skupštinskog Odbora za ekologiju Filip Vuković smatra da Crna Gora, prije svega, trebalo da vodi računa o svojoj energetske nezavisnosti.

„Strateške ili obične procjene uticaja na životnu sredinu prave se da bi se kasnije, u tehnologiji rada termoelektrane ili nekog drugog objekta izbjegli određeni problemi. Termoelektrana može da riješi 99 posto problema. Sve osim ugljendioksida koji emituju i domaće životinje, drvo koje truli u šumi, ljudi, automobili... što znači da je to idealna tema za političko poentiranje. A, drugo, imao sam prilike da u više navrata, u Briselu upoznam eksperte EU koji uglavnom rade u interesu nekih lobija koji nijesu uvijek dobronamjerni kada je u pitanju energetika jer se time dovodi u zavisnost jedna država“, ocjenjuje Vuković.
izvor: slobodnaevropa.org